

2 cuartos cada número.

Surtirà un cop cada
semana.

LA PUBILLA

SEMMANARI CATALÀ.

2 cuartos cada número.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ,

Plassa Nova, n.º 5.

LLIBRERIA DE E. PUIG,

Barcelona.

Se ven en totas las
llibreries.

LA ROSA DE TOT L' ANY.

Avuy sá deu anys que 's passeja per la Rambla, que no més va á la Rambla, que viu, menja, dorm, treballa y 's arregla per anar á la Rambla. Las cadiras desapareixen de dit passeig, quant comensa á apuntar l' hivern; pero ella no se 'n mou en tot l' any. L' ajuntament treu los arbres per posarni de nous, y ella es més constant que 'ls mateixos arbres, porque cap ajuntament la n' ha treta may.

La gent va á la torre, va el passeig de Gracia, á seguir l' Ensanxe, á Muralla de mar, al jardí del General... ella sempre va á la Rambla: la Rambla y ella son dos cosas necessarias l' una á l' altre: com lo dia y 'l sol, com la xiera y 'l xocolate, com lo cargol y la closeca. N' hi há que anirán á la Rambla sovint, ó porque es lo passeig que més los agrada, ó porque es lo més cèntrich; ó porque hi está la promesa, pero tots estan un dia maladts, un dia ocupats, un dia son á fora ó tenen algun compromís, y tots vè un dia que no hi van: ella sempre hi es. Ni sisquera sembla que s' hagi de morir, com no sembla que pugui pérdes lo barret dels colomars, los timbals de las llanternas mágicas y las mangalas dels agutxils: ella es una insignia de la Rambla, y si questa baguès de tréurer may papeleta ó cédula de vecindad, li posarian entre las senyas la incansable passejant de que avuy 'ls parlo. Així com un se deixa la pera ó las patillas, ó té 'l nas, llarech, ó porta ulleras, y per tals rasgos se 'coneix, la Rambla la té á n' ella, y sols per ella pót ser de qualsevol coneuguda.

II.

Tots vostès la coneixen prou: se distingeix de tothom, á forsa de voler fer tot lo que fan los otros. Li falla gracia, hermosura, elegancia, bon gust; fa riurer y tot, pero la veurán passejantse ab la tranquilitat del ser perfecte. Va pentinada, y 'l monyo que porta no l' han vist portar may á ningú, ó es massa petit, ó es massa gros, ó 'l dí massa amunt ó massa avall. Va vestida, y la roba de sos vestits sembla que li hagin fet expressa; no la trobarán en botigas, ni en magatzems, ni en cap fira, ni als encants. Dú mirinyach, y 'l gesto que li sá no logrará cap més dona que li fassi, encara qu' li

apliqui son enginy dotze anys seguits. Fins va pintada y 's sap donar lo coloret de manera que, sembla mangre y estes per la cara en parts hont lo color no hi ha sigut may, ni comprat á cá 'n Roviralta, ni rebut gratuitament de mare natura.

Búsquini moda, y ho porta tot; vulguin trobar en ella lo tipo de vint anys en derrera, y també 'ls l' ofereix sense cap inconvenient. Encara que cedeix á las lleys del figurí, las modas per las quals demostra més predilecció son aquellas que están destinadas á passar volant y á pérdrers per sa poça solta ó falta de elegancia ó per ser ordinarias: las llàgrimas de Polonia blavas y vermellas, lo collar de grans negres, los cabells tallats y arreglats en anelletes, los sachs vermells y 'ls carregats d' anticuelas, tot aixó ho ha dut y encara ho dí la Rosa de tot l' any. Muda algunas vegadas de roba, y no sembla, may que vagi diferent del dia avans de mudársela.

No se sap si es vella ó jove, si son cabell es natural ó postis, tenyt ó de color propi: s' ignora si 's diu Pauleta ó Edelmira, si es romàntica ó prossáica, si es castellana ó catalana, si es rica ó pobre, si es viuda ó soltera. Ningú hi ha parlat may; pero en cambi tothom l' ha vista.

A dos quarts de nou del vespre es á la Rambla, sense havérsela vist sortir de cap cantonada, de modo que ni per càcul pot ningú dir ahont està. A dos quarts d' onze retira, desapareixent, com si en la Rambla hi hagués algun escotill. Aixó es ara al estiu.

Al hivern hi va á dos quarts d' una y desapareix á las tres. La moda dels passeigs ha canviat: ha anat de la Rambla al passeig nou, d' aquest ha tornat á la Rambla, després al glassis, després á la Riba y á altres llochs: ella ha permanescut impertérrita esperant que la moda de la Rambla tornés.

No la busquin á missa, ni als teatros, ni á las reunions, ni als balls públichs, ni al balcó, ni pe 'ls cursos de las professions, ni seguit monuments, ni en cap lloc de tot lo mòn, mes qu' en la Rambla. Fá un quant temps que va algun demati á la Rambla de las flors, pero déu ser porque encara es á la Rambla. Per suposat qu' ella hi va d' ensa qu' aquest passeig ha perdut son brill, que sols li durá dos ó tres anys.

La coneixen ara? Aquesta es la Rosa de tot l' any.

L' ávia ja la coneixia, de vista, s' entén. La mare y la tia la varen coneixer després, ara la coneix ma germana y ajudant Déu, confio en que la coneixerán tambe las meves nebodas y las meves fillas. Lo mòn passa per devant d' ella, com passa lo temps per devant d' una catedral, deixantla impassible y tant sincera com avans de passar. Lo coneixerla, lo veurerla, lo burlarsen y lo criticarla forma part integrant de las herències que 's passan de generació en generació.

Las noyas la veuen quan encara van á bras de la dida, la veuen, anant á passeig ab los papas, una volta desmamadas; las posan de llarech y la veuen, passejan ab lo promés y la veuen; se fan donas, se casan, tenen fills, y la veuen; se fan vellas, portan las noyas á passeig, las vigilan, se fatigan de passejar, estan cansadas del mòn y la veuen. Sempre igual, ab lo coloret mal dat, lo vestit estrany, lo pentinat ridicul, sempre jove ó sempre vella, ó més ben dit, sempre sense tenir edat segura.

Es imprescindible en la Rambla, y may ningú ha contactat ab ella. Escoltin una conversa de joves que parlant de la concurrencia de la Rambla, no la anomenan may. Segueixin á un que va á la Rambla per enamorarse, may se la mira. Jo soch lo primer que parlo d' ella y la faig objecte d' especial menció; necessitava un motiu de gloria y l' he trobat, buscava una causa digna y ja la tinch, desitjava fer un article y ja 'l tinch fet.

Ella, no s' espantin, seguirá per q' com sempre, anant á la Rambla, no casantse, no passantli l' edat, ni l' humor, ni la ximplería. Ella seguirá tant fresca avuy, no com ahí, simo avuy com ara fá trenta anys, y primer se morirá, lo qual es bastant difícil, que no ferse indigna del regalat títol que se li dona de La Rosa de tot l' any.

JOSÉPH SERVAT.

LO BILLET DE BANCH Y L' UNSA.

FÁBULA.

En la cartera y dins de la butxaca,
Un' unsa y un billet D. Pau tenia;

L' unsa feya bè 'l pes y era molt maca,
Pero 'l billet quatre mil rals valia,
Sense que al dirlo poguès sè embusteres,
Ja que ho deya al mitx d' ell un gran lletrero.
No sè quin dia era
Que l' unsa y 'l billet, dins la cartera,
Al costat l' un de l' altre van trovarse,
Y entre mallas de pa de la butxaca
Y 'l tabaco perdut de la petaca,
Així, segons se diu, van explicar-se:
— Ahont vas? digué 'l billet armant la brega
Ab la vnu del paper quant se rebrega.
Ahont vas sent tant lletxota y tant pesanta,
Ara qu' hi ha la forma tant senzilla
De poder dur sens furadar l' armilla
Escrta en un paper moneda tanta?
Si ab trossos d' or com tu un vol cent mil duros,
Un camàlich los porta ab prou apuros,
Y sua y s' afadiga y fins renega,
Quant si ab papers com jo ne fan la entrega,
No pòden fer cap nosa
Perque caben á dins de la mà closa.
Ab rahons com aquestas confonia
A l' unsa lo paper, fins que cert dia
Lo crit á dins de la butxaca baixa
De que ha quebrat la caixa
D' ahont lo billet era,
Ja nosa no mès feya en la cartera,
Mentre que l' unsa que 'l mateix valia
Per lo valor intrínsec que tenia,
Restà dins la cartera bén guardada
Y mès que abans encara respectada.
Això, Fabi, vol dir que tot lo mèrit
Que en vanitat y tonteria 's funda,
En perjudic d' un mateix redunda
Quant es examinat per un bon pèrit,
Mentre que qui 'l té intrínsec s' assegura
De que, com sempre dura,
Sempre serà estimat, si té per norma
Que val molt mès lo fondo que la forma.

FULANO DE TAL.

LO SENYOR FRANCESCH.

Estabam junts ab lo senyor Francesch ahí al mitx dia, quant en lo carrer sentirem un organet que per espay de un quart estigué tocant sempre lo mateix, de manera que, sens pensar que estava ab lo senyor Francesch, no vaig poguer estarme de dir:

— Quina cosa mès amohinosa; jo no sè com permeten en las grans poblacions aquesta multitud de vagos que cansan á tothom tocant l' orga, ensenyant la marmota y altres extravagancies tant impertinentas com aquesta.

— Vosté no ha reflexionat lo que acaba de dir, senyor Andréu, digué mon amich, pus de lo contrari s' hauria mossegat la llengua avans de pronunciar unes paraulas tant poch enraonadas. Sap que lo que vesté proposa, es quitar la subsistencia á un home que pot ser no tinga altre modo de guanyarse la vida.

— Pero es un ser inútil á la societat, y no so'jò sol qui pensa així.

— Vostés judican las cosas á sa manera; mes jo al veuler un de aquests infelissos que van errants per lo mòn sens patria, sens casa, privats dels dolços consols de la família, sento que 'l cor se m' enterneix y 'm fan compassió. Ja se que dirán vostés que això pot ser efecte de sos vicis, de sa mala conducta; pero gno creu que sia una terrible expiació de sos faltas la vida miserable que portan?

— Pero vesté trobarà qui suposa que no pateixen, sino que la mateixa costum fa que trobin gustos en esta mateixa vida que vesté troba digne de llàstima, majorment quant són d' aquells que ja han sigut criats per sos pares pera ser vagos y papa-diners.

— Es possible; pero així y tot son dignes de llàstima. Lo sei que per alguna d' aquestas causes ha perdut la dignitat de home, es sempre un infelis, un desgraciat. Ha de passar horas molt amargas, perque no pót fallir que en un hora ó altra no pensi en sa ignominia, y no envegi la sort d' altres, tal volta mès desgraciats, materialment parlant; pero mès dignes. Cregim, senyor Andréu, quant vegi una desgracia

socòrrila si li es possible, abans de examinar sas causas y de profundisarlas. Primer la caritat, despès la filosofia. Tot concedint si la veritat de lo que vesté ha dit, jo crech que en aquest punt no deuen may sofocar los impulsos generosos del cor, y aquesta es la diferencia que hi ha entre la caritat y la filantropia; la primera es filla d' un sentiment tant viu com l' amor; la segona naix del càcul fred; la primera es una virtut que forma part del ànima, la segona no es res; pòt ser fins una satisfacció del amor propi. La primera no se equivoca may, perque sempre fa bè; la segona, volent analisar las desgracias que ha de socòrrer, converteix en vagos, en viciosos y en criminals á sos infelissos.

Una vegada jo vaig trobar á un d' aquests infelissos, y 'l vaig socòrrer; no ho diech per alabar me. En la manera de donarme las gracies descubrí certa cosa que m' despertà lo interés y la curiositat, y á forsa de demostrarli simpatia obtingui que m' explicàs sa historia. Era trista, molt trista. Aquell home era pagés; tenia en arrendament algunas terras y se la passaba bè; era casat y tenia un fill. Un dia la dona li va fugir robantli tots los sèus ahorros, y deixantlo sens poguer pagar l' arrendament. Las burlas dels sèus veïns, sempre cruels en semblants casos, lo tenir que posarre de mosso per no poguer conservar las terras, y lo recort de quant havia fet per la seva dona, que ab tanta ingratitud havia correspost á son amor, lo portaren á la desesperació. «Mòltas vegades, me deya, tinguis la idea de deixar aquest mòn; pero las caricias de mon fill, que semblava compéndrer mon dolor, me tornaban las forsas y vivia per ell. Un dia aquest fill, qu' era tot son consol y sa única esperança, deixà aquest mòn, y lo pobre pare s' trobà sol en lo mòn sense cap amich, y pensant en la mort com á terme final de sas penas. Mort son fill, se renovaren las burlas y las bromas, no podia habitar un país ahont son nom estabat desonorat, ahont cada objeció li recordaba un nou martiri, tingue forsas pera no morir, abandonant sa patria y no tenint altre recurs que aquesta vida errant, que vesté troba infame, y anar de poble en poble captant son sustento, fugint sempre y volent osegar ab sas penas novas la memoria de sas desgracias passadas.»

Donchs jo, senyor Andréu, jo hauria considerat com una falta lo no haver amparat á aquest home, y això m' ensenyà á no despreciarjamay á cap d' aquests infelissos y á seguir envers ells los impulsos de mon cor.

— Ja es cert, mes vesté sap també que de aquesta manera se eternisan certs mals. Vesté no ignora que hi han molts pobles que destinan sos fills a questa vida, y això es un mal per ells y per tothom.

— S' equivoca; també varem parlar d' això ab aquell home y 'm digué: «Lo nostre país es tant pobre, que no té per mantenir á tots los que naixen en ell. S' ha vist que enviant los noys lluny de casa á guanyar la vida no 's causaba cap mal á ningú, y que en cambi mòlt d' ells se feyan homes de profit y auxiliaban á sas familiars, y aquesta es la causa de las emigracions que tant nos critican. Pero gno fan lo mateix tots los pobles? Vosaltres que teniu un pais riquissim hont ningú s' pót morir de fam, gno teniu també una emigració injustificada y mès terrible que la nostra? La flor de la nostra juventut s' en va á Ameríca, hont de cent ne morren vuitanta, y dels vint que quedan las tres quartas parts passan una vida miserable; pero això va 'l mòn, veyem lo dels altres, mes no lo nostre.

Jo crech que aquell home tenia rahó. Aquests son mals que no tènen cura, y a nosaltres sols nos toca aliviarlos en lo possible.

En aquest punt entra una visita, y linguerem que intèrrumper la conversació; mes reflexionant en lo que havia dit lo senyor Francesch, vaig trobar molt fundadas las sevas observacions, y que sempre farà bè aquell que porti un consol allí ahont trobi un mal.

ANDREU SALA.

LOS CASSADORS.

CANSÓ.

Miréu, miréu com l' auba
ja anuncia lo nou jorn,
anem á la cassera,
anem'hi, cassadors.

Los uns, barrets de palla,
los altres, de castor;
los uns ab corns y trompas,
los altres ab fluvioles.
Qui porta pistoneras,
qui porta bons sarrons;
ab brusa, y espardenya
se 'n van los cassadors.

Miréu, miréu com l' auba
ja anuncia la nou jorn,
anem á la cassera,
anem'hi cassadors.

Aquí un cunill s' aixeca,
allí s' atura un gos,
un vol d' auells ne passa
y mès enllá 's sent pom!
A l' un, li fa 'l pany figura,
al altre, lo pisto
y l' altre prou fa cassa
si es l' arma ab dos canons.

Miréu, miréu com l' auba
ja s' allunyar lo sol,
anem á la cassera,
anem'hi cassadors.

S' enfilan, baixan, corren,
se cansan, tènen rahons;
si en Pau ha errat lo tiró
ne té la culpa en Pò...
S' embrutan, tots y suan,
se clavan punxes tots,
preguntan als pagesos
per hont hi há una font.

Miréu, miréu mitj dia,
com va arribant, minyons,
que pari la cassera,
sem ápat, cassadors.

S' aturan en un cerele,
s' hi fan lo gran arrós,
y tips se 'n van á casa
cansats y plens de pòls.
Uns quants van á la plassa
á provehi 'ls sarrons,
y 'ls altres s' ho parteixen
per dir que han cassat tots.

Ja som, ja som á casa;
ja 'ns hem divertit prou,
d' aquí al altre diumenge
mandar... y s' acabó.

PERE NOLASCO SAGRISTÀ.

DOS NOMS IGUALS.

(CONTINUACIÓ.)

Un dia, s' estava lo senyor Subirana tot tranquil y pacífich, dedicantse á la redacció d' un programa pel proxim curs de llatí, quant trucaren á la porta ab una forsa algo inussitada. Al aixecar lo professor son cap, algo ó bastant admirat d' aquell trucar, topà sa mirada ab la cara de sa criada que li anunciava una visita.

Lo professor s' aixecà y sortí á l' antessala hont rebé molt atentament y ab aquella finura mansa dels senyors retirats, á un subjecte alt, gros, barbut y malcarat, que vestitab inglesina de dril, pantalon de panyo y barret de sijipaja, li allargà la mà estrenyentli fins al punt de arrancarli un gesto de dolor, perque l' senyor Subirana era delicat de mena.

— Entrem á la sala, si es servit, li digué, lo nostre professor, que desconeixia completament al que 'l visitava.

Entraren y s' assentaren. Lo desconegut obrí per primera vegada sos llavis, deixant anar lo seguent en un castellà xampurrat.

— Vos sou un tal Subirana?

— Per servirlo...

— Professor?

— Per servirlo, repetí don Hilari.

— Donchs jo soch Damià Julio Peters, professor anglo-americà.

—Oh! un colega!... tinch una satisfacció en rebre... y si vol penderir alguna cosa...
—Grassias! jo vinch à véurel.
—Cregui que me'n honro...
—Pero no vinch à véurel.
—Com!... digué lo professor admirat.
—No vinch à véurel solament, vull dir... Lo vostre nom ja m' atabala... per tot me parlan de vos...
—Oh!... digué 'n nostre home ab un moviment de modestia.
—Si, senyor... Per tot me parlan del professor Subirana de Barcelona... tot lo mon vos coneix... allá abont jo 'm distingeixo per tot tinch de sentirme que lo Subirana 'm guayaria...
—Cregui, que no s'abrigó tal pretensió... justament jo... digué lo professor de la casa, peco creyent ja lo contrari, perque encara que manso també era vanitato.
—Volentho ó no, 'm feu sombra... vull destruir la vostra preeminència... vull que consti que vos habeu sigut vensut per mi!
—Es dir que...
—Vinch a proposarvos una lluita, amigable, sense rencor, pero bastant à donarme lo nom de vencedor d' en Subirana... Una lluita amigable com la dels grechs, *sub temine fagi*.
—A la sombra de una àoya, traduí en Subirana, no cabent en si de goig...
—Suposo qu' accepteu...
—Ab molt gust... Ja veurà, qu' anire à buscar lo necessari...
—Cá, cá!... sensa un sol instrument à las mans.
—Com vulgui... ¡Oralment!
—Ab això quan vulgui...
—Quant vulgui, respongué lo nostre héroe, aixecant-se y saludant à son compatidor.
Y Pam! No tingué temps de aixecar lo cós de la inclinació que feu per saludar. Lo professor Damiá, Julio Peters, acababa de tisárseli à sobre ab un puny clos y l'altra en actitud de parar los cops que se li dirigissen. Un altre cop, mes tremendo que 'l primer lo feu ballar, y acabà un tercer cop per tirarlo à terra.

—¡Apa! valent!... ¡Sansón!... ¡Hèrcules!... Home fort!... Home invencible... anava dient l' home-narro acompañant los cops. **CARAX**
Lo senyor Subirana, com habem dit, caigué d' òros sense saber lo que li passava...
—Ja està... eridá l' altre entusiasmado... ¡Procurbit humi bos!... ¡Ja anat lo bou per terra?... ¡Ja 'n tinch prou!... Ja som amicxs.
—Pero que li he fet jo?... preguntá condolit lo pobre don Hilari Miquel, aixecantse y posantse la mà en un uyanyo que s' havia fet al front.
—¡Qué m' ha fet?... Mé feya sombra... Ja l' he guanyat... Ja soch lo rey.
—Pero aquesta era la lluita?...
—Aquesta, aquesta...
—Peco sijo...
—No es lo valent Subirana, no es lo gran espadachiu, no sou lo gran tirador de sabata, de bastó, de boix?...
—Ah!... ¡Deu meu!...
—He vingut à Barcelona expressament... per qüestions de guanyarvos.
—Pero à qui buscas vosté?
—Al professor Andreu Subirana, mestre de florets de sabra, de sabata...
—Si està à baix al primer pis...; Jo soch professor de llatí y gramàtica!...
—Perque no s' explicava!... Dispensi... Me 'n hi vaig.
Y aquella torre ab eamas sortí corrents del pis...
—Ay! ¡Dèu meu!... esclamà lo pobre senyor, jo que 'm creya que s' tractava d' una lluita literaria... una especie de jochs florals... ¡Senyora Tona! eridá, porti porti l' ampolla de la arnica!...
(Se continuará.)

PIGRAMA.

Don Pau escrigué un bon llibre
y al acabal digué on PI:

—Tot rient, rient ja l' acaba.
—No, que l' acabo escribint, 'm mos altrengans.
SACH DE NOUS.

Sabem qu' alguns dels actors de la companyia catalana, que ab tant aplauso hâ treballat en lo Tívoli, han sigut contractats per Palma de Mallorca.

Sembla que en lo passeig de Sant Joan, ab tot y ha verhi una ombra envejable, no hi sól haver més concurrents que la sirena y aquell home pelut de molts.

Ara vegin si ha de ser tristesa per la **PUBILLA**, que una de sas millors joyas no sia, com qui diu, vista de ningú!

Pera quant s' acabi lo folletí que ara estém reparant, ne tenim un altre, que ja pôden estar ben certos que 'ls agradarà.

Vostés lo que han de procurar que 's despatxin fòrça números, que si de cas no 's queixaran.

Sembla que 'l terreno de la **sarxuela**, per lo qual ja ab prou feyna s' hi podia caminar segú, ara 's veu invadit per las produccions dels **buros**. Ara 's posan à fer *El jóven Telêmaco*.

Veyam, veyam s' hi tindrán gracia.
Si lo *Telêmaco* feu
y 'l feu ab *sal* y *salero*,
de veras vos dich qu' espero
que de gloria os ompliréu.

Havem llegit en un periódich que en las remotas illes de Spitzberg se crían unas gallinas tant especials, que tenen la ploma materialment daurada. No es aixó

LO COLLARET DE PERLAS.

75

prescindint de las prendas angelicals que la adornan, no deixa de ser una senyora, y tenir la poca urbanitat de girar cùa en lloc d' anar à retornarla ab un elixir y fer lo que en semblants cassos toca à tothom qui de ser caballer s' alaba!

No 'ns ho perdonariam mai, sino fòs, que ab lo poder miraculos del novelista, podem, si 's vol, tornar un mes, ó dos, ó deu anys endarrera y cumplir ab qui havem faltat, trobantnos en lo mateix cas, sobre 'l qual nos lamentem d' havernos tant malament portat.

Suposat que es sis, anem à trobarnos ab lo lector al devant d' Angela, en lo mateix instant en que queya desmayada, y quant jo curs s' ho aporti, anirém à quedar bé à casa de la pobra Tuyas, ja que, com no pot menys de ser, havem de estar ab ansia per saber lo que allí passa.

Recordaréu donchs sens dupte que Angela caigué desmayada en una cadira, al temps que apareixia sonrient la Pona en la porta de la sala, deixant sens saber que fer al pobre mestre.

Lo senyor Cinto, sorprès per un accident tant inesperat y per la aparició de la vella de Ripoll, quedà un moment sens comprender lo que li passava, fins que, tornant en si, se'n anà corrents à buscar un elixir o alguna cosa per retornar à la pobre Angela, y deixà per consegüent à la Pona sola ab ella.

Aquí passá una escena incomprendible.

Angela desmayada com una rosa descolorida y trencada del tronch, restava en la cadira, bonica com un àngel, y ab las trenas y 'ls brassos penjant inmóvils, com las fullas del canyar, després d' una pedregada forta.

Al càrter assentada en la cadira pega de cap contra ella, y això li desfèu lo pentinat que la casualitat posà graciosament y ondejant sobre sas espallasses.

Grèu nos sap tenir que recorrer à la novelesca vulgaritat de posar à la nostra heroina à las estrelles cada volta que se'n parla; pero amichs, abans que tot, de la veritat, no podem fer altra cosa que dirne tot lo més gran que poguem, si volem cumplir ab ella.

Tant bon punt se vegè sola la Pona, avansà vers à la Angela, fins que li digué à cau d' orella:

—¡Angeleta!

Aquesta paraula penetrà en lo cor de la trista com la verinosa fibrada d' un escorso. Tornà en si, y respirant fadigosament se quedà mirant de fit a fit à la Pona, que ab aquella malicia infernal de sempre, al devant d' ella sonreya.

LA SERP Y L' AUCELL.

En vain, prenant une oreille attentive,
je cherche à saisir quelques sons pour
me diriger à travers un abîme de silence.

CHATEAUBRIAND.—*Les Martyrs*, llibr. 8.

Compromisos com los d' un novelista no s' han vist mai, y á sé us assegurém que es un gros los treballs que 'l serho dòna.

Afigureuvs ara, nosaltres, que, tenint bon cor com tenim, ja 'ns hem vist obligats à donar dues mostres de cruetat.

Primerament, la de deixar à Angela en lo mateix instant en que queya desmayada al véurer à la Pona, y ara, la de deixar la casa del pescador, en lo precís moment en que tal volta fòram útils pera lliurar als nins y à la Tuyas de la rabià d' en Tofol.

Mes; qué hi havem de fer!

De la mateixa manera que 'l magistrat firma la sentencia de mort, dient que no es ell sino la llei lo qui la firma, nosaltres podem assegurar que no son los impulsos del nostre cor, sino la llei del curs de la novela, lo que 'ns obliga à cometer faltas com las expressadas.

¡Ahont s' ha vist!... ¡Desmayarse Angela, que al díum, fins

le més particular, sino que aqueixas gallinas ponen unsous petits com un grà de moscatell, y cada vegada que ponen ne fan un gutim, com à cosa d' una dotzena. D' aqueixos ous sols los de la meytat inferior produueixen pollets y son bons per menjar de totes maneras, menos en truya y ferrats, perque tenen una forsa tal que desestanyan las paellas més bén deixadas.

Sabem qu'en lo teatre del *Odeon* serà escollit lo quadro de companyia que posarà la empresa.

Això y lo repertori dels dràmas nous que han tingut més èxit en los teatros de la Cort y creyem que deixa assegurat l' èxit de las funcions y lo negoci de la empresa.

Lo bonich y favorescut *Teatro Romea* obrirà sus portas al públic á principis del pròxim setembre, ab lo escollit quadro de companyia que dirigirà lo acreditad primer actor D. Benet Chás de la Motte. La primera producció serà lo acreditad drama del senyor Tamayo y Baus, titulat: *Un drama nuevo*. Ja coneix que hi anirán; donchs hasta la vista.

Y si algú 'ns ha de buscá
y 'ns vol trobar, bè perilla
que 'ls que escriuen **LA PUBILLA**
sigan cada vespre allá.

Sol-lució á la Endevinalla del núm. 12.
La escombra.

Sol-lució á la Xarada del núm. 12.
Cas-tell-de-fels.

Sol-lució al Geroglific del núm. 12.
Deu nos quart de boigs en lloch estret.

AL MITJ DEL CARRER.

XARADA.

—Per servirlo; D. Ignaci! —Vosté per qui? —Cóm ho passà? —Home! questa prima y tercera ab son dolo encara 'm mata... Il sup vist! —Y donchs que no ha anat als bany? —Ahí vaig venir de Caldas... —Y la seva tres y dos? —Com es tant vella ja... 's cansa, 's ha tornat dos repetida, —que ja á tots nos atabala. —Li asseguro que sino me fós lo que m' es... —Caramba! prou á la prima, dos, prima —Encara tercera doblada? —Sí senyor, fins al hivern... —Nos sá pór qu' estés malalta, —Primera!... b' sembla forta... —Sí! forta... Y qué tall ja parla? —Ja comensa á dir tres doble y prima doble demana. —Endevant!... si vol venir. —Cap ahont vár? —Cap á banyarme, per có porto 'l prima ab mí, perque 'l faig seguir per l' aigua... —Prima y cuarta un tè 'ls seus gustos. —Jo ab los banyos no hi tinch tirada. —Donchs jo sí senyor... Si 'm busca m' hi trobará cada tarde. —A Sant Bertran? —Sí, senyor, apropet de la barraca que té ja fá temps la junta

de tercera despès de quartos. —Ha triat b'! Si! 'l mar allí fá una especie de dos, quarto. —Endevant donchs, passiho b' —Memorias... —Recados... —Gracias!... —Veyas perque m' ha aturat —Ara ves perque 'm eridava. —Sempre va plé de tots... ximple! —Sempre surt ab tots... ;pampana!

ENDEVINALLA.

Escupo, bramo, y marejo,
soch tomba, abisme, mirall...
bullo, assoto, creixo mimbo,
tinch bon génit, y 'l tinch mal.
Soch camí que guio y perdo,
soch mont altissim, soch plá.
Ab aixó, no hi juguis gaire
ab mí, que 't pót surtir car.

GEROGLIFIC.

VEROLA

D. Quijote de la Mancha.

QUI

ROSA

100.

Las sol-lucions se donaran en lo número pròxim.

E. R.—Eudalt Puig.

Barcelona 1867.—Imprenta de Narcís Ramírez y Compañía, pasaje de Macedellers, número 4.

76

LO COLLARET DE PERLAS.

Mes al véurer's mirada tant fixament, deixá de sonriuer, y com si temés que la forsa magnética de la hisendada acabés per subjectarla, se posá ella á mirarla més fixament encara y d' una manera que hauria esglayat fins al home més brau, comensá á dormir-la.

Las miradas que Angela havia dirigit á la vella, expresaren primer tot l' odi que podia niar en lo seu cor de dona, més tant com més intencionadas y severas s' anaren fent las de la Pona, se dulcificaren las d' ella, fins que de sos ulls brollaren dues llàgrimas, y juntant las mans y cayent agenollada, demanava pietat á la ri-pollena, ab la boca oberta com assedegada, y tremolant sos llàbis, blancks llavors com la part aspre d' una fulla de salzer.

Dorm á voltas descuydat lo tendre auzell en la branca d' un arbre; la serp s' enrosca en la soca, y tothom sap que l' auzell al despertarse comensa á mirar á la serp, y que aquesta exerceix en ell com una mena de fascinació que li fa esténdrer las alas, obrir la boca fatigosament, y al últim, com lo qui á copia de guaytar al fons d' un abisme acaba per trobar gust en tirarshi, acaba l' auzell per cäurex en poder de la serp que la sanch li xucla.

Aixó passava ab Angela y Pona.

Aquesta era l' asquerosa serp que s' havia enrotllat á la soca del arbre; l' altra lo tendre auzell que en son poder tenia.

Al véureuho la Pona llansá un sonris de triomfo, se sentiren passos, y la vella ab una intenció que esplicava més que una conversa de dos horas:

—Angela, diguè, aixecat.

La hisendada comprengué lo que volia dir la vella, y tornant s' sa cara tota la naturalitat que pogué:

—No tingueu por, li contestá.

Y més que tranquila, fins rebé ab dòls sonris al senyor Cinto, que en aquell moment entrava ab una xicreta d' aigua naix y un elixir per retornala.

—Ay, gracias á Déu! diguè 'l pobre mestre al véurerla rebixida.

—Res... aquesta dona... la Pona... que... jo la estimo molt, y com no l' havia vista fa molt temps, he tingut tanta alegria, que, segons ella diu, m' he desmayat al véurerla.

Lo senyor Cinto, content de trobar que ja havia passat lo desmay, ni repará qu' era tremolosa la veu d' Angela, ni vegè que, á cada paraula, una mirada energica de la vella li indicava lo que havia de dir.

LO COLLARET DE PERLAS.

arrosegavan per lo sorral de la platxa, y 'l senyor Pere ho contemplava respirant apesaradament la dolsa marinada que la mar li duya.

Després d' una estona, com si alló hagués tingut de menester pera calmar la agitació de sa ànima, respirá ab més espansió, y posantse á caminar cap al costat de la casa, s' interná en lo poble, al mateix temps que se sentian lluny los desafinats acorts de la copla que feya la passada.

Lley de la naturalesa es lo contrast.

En aquell mateix moment la Tuyas penetrava en l' alcoba abont geyan sos fillets aclaparats, no trobant més consol per sa amargura, que las blasfemias y 'ls crits de desesperació, que com un boig, y contra la desventurada Angela, 'l seu marit llansava.